

משלחן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה מבית מדרשו ושיעוריו של
הגאון הניקא רבי שלמה יהודה בארי שליט"א

לפי

פרשת תצוה

וזה למופת חותך שהוא מפלאות ה', כי במה שגופו של הכהן הגדיל, יגידו שהוא דברי טבעי, מחמת בשורה טובה, ש'שמועה טובה תדשן עצם' (משלי טו, ל), אבל על הבגדים לא יתכן לומר כן, ולכן הם 'לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת', כי ה' פעל כן במופת מופלא.

בגדי כהונה לא בלו במשך 480 שנה

עוד כתב בתפארת יהונתן (שם) טעם נוסף שנקראו 'לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת', כי היו הבגדים נעשים בצירוף אותיות הקודש, והיו נעשים בחכמה יתירה ונפלאה כעין בגדים של מעלה, והשי"ת נתן בלבם חכמה זו. וסיים וכתב, שמאחר שלא בכל דור מצויים אנשים כאלה אשר רוח אלהים בהם כבצאלל וסיעתו, ע"כ צריך לומר שבגדי כהונה שנעשו אז, לא בלו אף לאחר כמה מאות שנה, עד שלמה שהוא התחכם ג"כ בחכמה, ולכן אמרו חז"ל שלמה הוצרך לאבני אפוד ולא מקודם לכן, וזהו מופת על קדושת הבגדים שיתמידו זמן ארוך ת"פ שנים. [וצריך לומר שנעשה עוד נס, שיתאימו לכל כהן וכהן שיהיו עד שלמה כפי מדתו בדיוק].

עשו גם בגדים גשמיים וגם בגדים רוחניים, והרוחניים היו מכפרים

וְאֵלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה וְגו' וְעָשׂוּ בְּגָדֵי קָדֹשׁ (כח, ד). דקדק הבן איש חי בדרשותיו (ס"פ תצוה) מדחזר הכתוב ואמר 'וְעָשׂוּ בְּגָדֵי קָדֹשׁ' אחר שאמר 'וְאֵלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה', ועוד חזר ואמר (שמות כח, ה) 'וְהָיָה יָקָחוּ אֶת הַזָּהָב, שֶׁבַגְדֵי הַכְּהוֹנָה שֶׁהִיא בָּהֶם כַּח לִכְפֹּר, אֵין הַכֹּפֶרָה נַעֲשִׂית בַּבְּגָדִים הַגִּשְׁמִיִּים, כִּי אִם בַּבְּגָדִים הָרוּחָנִיִּים, שֶׁכָּל בְּגַד שִׁמּוֹנוֹת הַבְּגָדִים הֵיא בּו צֶלֶם רוּחָנִי חוּפֵף עָלָיו מִבֵּית וּמַחוּץ, דּוֹגְמַת צֶלֶם רוּחָנִי הַחוּפֵף עַל הָאָדָם וְעַל הַנִּשְׁמָה. וְאִם הָאוֹמָנִים הַעוֹשִׂים אֶת הַמַּלְאָכָה צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת לָהֶם גִּ' צֶלֶם, וְעַל הַצֶּלֶם הַזֶּה נֶאֱמַר 'בְּגָדֵי קָדֹשׁ', אֲבָל הַבְּגָדִים הַגִּשְׁמִיִּים נִקְרָאִים בְּשֵׁם בְּגָדִים סָתֵם. וְאוֹתָם הַצִּלְמִים הָרוּחָנִיִּים נַעֲשׂוּ עַל יְדֵי קְדוּשַׁת הַמַּחֲשָׁבָה וְהַכְּוֹנָה שֶׁלָּהֶם, וְלִכֵּן צוּה שֶׁבַעֲסָק זֶה שֶׁל הַבְּגָדִים יִהְיֶה דָּבָר מְצוּה, וְהֵיא מְצוּת הָאוֹמָנָה, עִי"ש כֹּל הַעֲנִי. וְעוֹד הָאֵרִיךְ בְּזֶה בַּמָּקוֹם אַחֵר (הַקְדָּמָה ל'פ' וִיקָהָל ש"ב) שֶׁעִי" הַכְּוֹנּוֹת וַיְחוּדִים שַׁעֲשׂוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה וּמַעֲשֵׂה כְּפִי שׁוֹרְשׁוֹ לַמַּעֲלָה, הוֹרִידוּ אֹרֶךְ קְדוּשָׁה עַל הַכֹּלִים, לְנִתְקֵם מִן מִין הַגִּשְׁמִי וּלְדַבֵּק בְּנִצְחִיּוֹת. וְחִבְרוּ דָּבָר גִּשְׁמִי, שֶׁהוּא חֶלֶק הָאֵרֶץ, עִם אֹרֶךְ רוּחָנִי שֶׁהוּא חֶלֶק שָׁמַיִם, עִי"ש כֹּל הַעֲנִי. וְצִיָּין מו"ר שֶׁכֵּן כָּתַב גַּם בַּסֵּפֶר בֵּית יִצְחָק רִיטְבוֹר (כח, ב) בְּשֵׁם סֵפֶר מִינוּחוֹת (כח, ב), אֵלָּא שֶׁכָּתַב שֶׁמֶשֶׁה כִּיּוֹן אֶת הַכְּוֹנּוֹת וַעֲשֵׂה אֶת הַבְּגָדִים

בגדי כהונה בתכלית היופי, לכוננותו של הכהן, ולחמדת לב הרואים והשומעים

וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי קָדֹשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת (כח, ב). ביאר הרמב"ן שְׂכַדְמוֹת בְּגָדֵי הַכְּהוֹנָה הֵיוּ לּוֹבְשֵׁים הַמַּלְכִּים בְּזִמְנֵי הַתּוֹרָה [כְּפִי שֶׁהָאֵרִיךְ בְּרָאוֹת מִהַפְסוּקִים עַל כָּל בְּגָד וּבְגָד], וְזֶהוּ 'לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת', כִּדִּי שִׁיְהִי נִכְבָּד וּמִפּוֹאֵר בְּמַלְבוּשִׁים אֵלּוּ [נ"ה בְּרִבְנֵינוּ בַּחֲיִי]. וְכֵן כָּתַב בַּסֵּפֶר חִידוּשֵׁי תַלְמִיד הַר"ן (פ' תצוה, עמ' רג), וְהוֹסִיף, שֶׁמִּטְרַת בְּגָדֵי הַמַּלְכּוֹת הוּא לְרִמּוֹז שְׁבַעֲבוּדּוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ יִמְלוֹכוֹ, כִּמ"ש (מְשַׁלֵּחַ, טו) 'בִּי מַלְכִּים יִמְלֹכוּ', וְע"כ רָצָה הַקַּב"ה שִׁיְהִי בְּתַכְלִית הַיּוֹפִי, מִזֶּהֱבָה תַּכְלֵת וְאֶרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי, וּבְתַכְלִית הַקִּיּוֹם, שֶׁאֲסוּר לְקַרְעֵם, כִּמ"ש (שְׁמוֹת כח, לב) 'לֹא יִקְרַע'. וְעוֹד בִּיָּאֵר, שֶׁצִּיּוּרֵי הַקַּב"ה לַעֲשׂוֹתָם בְּכִבּוֹד וּתְפָאֶרֶת, מֵאַחֵר שֶׁבָּהֶם תִּלּוּי גֶמֶר הַכֹּפֶרָה (יִמָּא שֶׁם: זְבַחִים פח), כִּי עַל יָדָם מְקַרְבִּים אֶת הַקְּרִבְנוֹת הַמִּכְפָּרִים עַל יִשְׂרָאֵל. וְהוֹצֵרוּ לִהְיוֹת בְּתַכְלִית הַיּוֹפִי, בְּכִדִּי שִׁיְהִי בְּזֶה עֶזֶר וְסִיעוּ לַכֹּהֲנִים שֶׁלֹּא תוֹסֵחַ דַּעַתָּם מֵהֶם, וַיִּשְׁמְרוּם בַּהֲדָרָם וַיִּקְרָם, וַיִּתְּאוּ הָרֹאִים לְאוֹתָהּ מַעֲלָה.

אין מכבסין בגדי כהונה

וְאִתָּא בַּגְמ' (זְבַחִים פח). דְּבַגְדֵי כְּהוֹנָה 'אֵין מְכַבְּסִין אוֹתָן כָּל עֵיקָר, שֶׁאֵין עֲנִיּוֹת בַּמָּקוֹם עֲשִׂירוֹת², עִי"ש כֹּל הַסּוּגִיא. וְעוֹד אִתָּא בַּגְמ' (זְבַחִים יח): 'הֵיוּ מְטוּשְׁטִשִׁין אוּ מְקוֹרְעִין וְעַבְד, עֲבוּדוֹת פְּסוּלָה', עִי"ש כֹּל הַסּוּגִיא. וּפִירִש"י (שם) שֶׁהוּא מְשׁוּם דְּבַעֲיָן 'לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת'. וְכֵן פֶּסֶק הַרְמַב"ם (כִּלֵּי הַמִּקְדָּשׁ ח, ד-ה), וז"ל: בְּגָדֵי כְּהוֹנָה מְצוּתָן שִׁיְהִי חֲדָשִׁים נָאִים וּמְשׁוּלָּשִׁים, כִּדְרָךְ בְּגָדֵי הַגְּדוּלִּים, שֶׁנֶּאֱמַר 'לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת', הֵיוּ מְטוּשְׁטִשִׁין, אוּ מְקוֹרְעִין, אוּ אֲרוּכִין יֵתֵר עַל מַדְתָּן, אוּ קְצִירִים פָּחוֹת מִמַּדְתָּן, אוּ שֶׁסֶּלֶקֶן בֶּאֱבָנִט, וְעַבְד עֲבוּדוֹת פְּסוּלָה וְכו'. כֹּל בְּגַד מִבְּגַדֵי כְּהוֹנָה שֶׁנַּעֲשֶׂה צוּאִי³, אֵין מְלַבְּנִין אוֹתָן וְאֵין מְכַבְּסִין אוֹתָן⁴ וְצִיָּין מו"ר שֶׁכֵּלְשׁוֹן זֶה מִמֶּשׁ הוּא בַּמִּדְרָשׁ הַגְּדוֹל (כח, ב), עִי"ש.

בגדי כהונה אחרי משיחתם נתגדלו כמדת הכהן שנתגדל

וְכַתֵּב בְּתַפְאֶרֶת יְהוֹנָתָן (עַל אֲתֵר), שֶׁמֵּאַחֵר שֶׁהִיוּ הַבְּגָדִים צָרִיכִין לִהְיוֹת מְכּוּוֹנִים לְמַדַּת הַכֹּהֵן, לֹא קְצִירִים וְלֹא אֲרוּכִים, וְהַכֹּהֵן הַנִּמְשָׁח בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה הִיָּתָה גּוֹדֶלֶת קוֹמָתוֹ (וִיקָר' כו, ט; תַּנְחוּמָא אֲמֹר ד; יִלְקוּ"שׁ שְׁמו"א רַמֵּז קצו)⁵, וְאִם מִתְחִילָה כִּשְׁעָשׂוּ בְּגָדִים לְכַ"ג אֵין אֲפֻשֶׁר לִכְוֹן מַדְתָּן, כִּשְׁאִכ"כ יִתְגַּדֵּל עִי" שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. אֵלָּא שֶׁבִּאֲמַת מִתְחִילָה גַּם הַבְּגָדִים נִמְשָׁחִים, וְגַם הֵם הַגְּדִילוּ,

¹ ועוד ביאר, שְׁזֶהוּ לְכַבּוֹד ה' הַשּׁוֹכֵן עִמָּהֶם, שֶׁהַקַּב"ה מֵיִיחַד תְּפָאֶרְתוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ מִשְׁאֲחֻז' (יִמָּא סט). שֶׁרָא הָאֲלֶסְנֵדֶר מוֹקְדוֹן אֶת דְּמוּת דִּיקוֹנָא שֶׁל שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק מִנְצַח לְפָנָיו בְּב

לבוש האדם, ובזה מוציאו מנגע לעונג, ממירות לשמחה ועונג בעסק התורה.

לבושי הכהן היו מתקנים את ענין הלבושים לכלל ישראל

כי לבושי הכהן הם כנגד כל ישראל כמובא בגמ' זבחים, אפוד מכפר על ע"ז שהוא כנגד הבזיון במעשה העגל, הכתנות מכפרות על שפיכות דמים כמ"ש ויטבילו את הכתנות בדם, שהוא כנגד הבזיון של רחל במכירת יוסף, ומכנסים על גילוי עריות המחליש את הלבושים כנ"ל, ומעיל מכפר על לשון הרע ובזיון חכמים, אשר גורם לסלק מהאדם את הלבושים, מצנפת וציץ על גסות הרוח ועזות פנים, מה שבא בפני המלך בלא לבוש, וחושן משפט מכפר על קלקול הדין שאינו מקבל בזיונו באהבה, כי בזיון הוא שעת הדין כנ"ל, אבנט על הרהור הלב שהוא כפרה על כל המים מריין שהוא לימוד התורה בטרונאי כנ"ל¹⁰ והם כולם לבושים עליונים, שעל ידם נתקן ענין המלבוש, שלא יהיה פגם בלבוש של ישראל שעל ידו יכולים להיות במחיצת השכינה. כי כל אחד מזרע ישראל מלא באוצרות גנוזים ומטמוניות, שהם רצונותיו להיות שלם לפניו יתברך, וכאשר נתוודע לו עוצם רחוקו משורש קדושתו והמקום בו הוא מונח, ומקבל הבזיון באהבה ונכנע כראוי לפניו יתברך, צריך הוא תיכף ללבוש כדי לכסות על בושתו, וצריך לבוא אל הכהן, היינו החכמים המטהרים את האדם. כי החכם שלם בלבושי הקדושה, ויש לו יכולת וכח ליתן לאדם ממלבושיו שלו לבוש דקדושה, שהוא לבוש מלכות, שיוכל לעמוד במחיצת השכינה.

כי אם ירצה האדם לבדו לתקן את בזיונו ולמצוא לו לבוש, יצטרך שנים רבות רק ללמוד מהו ענין ההרהור, ומה ענין תיקונו וכיצד ניתן לתקנו, ואח"כ הוא עבודה של שנים רבות נוספות עד שיתקן בפועל את ההרהור אחד נגד ה' ב"ה. ובאמת אין האדם מבין בנשמות, ואינו מבין בניצוצות קודש ותקונם, לכך צריך לבוא אל הכהנים והחכמים, שהשיגו הלבושים על ידי שקבלו הבזיון באהבה, כמ"ש (ויקרא י ג) וַיִּדְם אֶהְרֹן, וכשיכניע עצמו ע"י הבזיון, יוכל להתכלל בלבושיהם, שהם כל הבגדי כהונה המכפרים, כי הכהן הגדול בכוחו לכלול בלבושו כל אחד מישראל¹¹

כשיתוקן ענין הלבוש יתלבש בו משיח לנקום ולבטל הס"א

וכלליות הלבושים של ישראל הוא לבושו של משיח, שמצפה להתלבש בלבוש דקדושה, לנקום ולבטל הס"א מן העולם, ועד אז כביכול יש חסרון בלבושו. לכך אמרו חז"ל (סנהדרין צח. ובהגהת הגר"א) שיושב בשער רומי ונגוע בתחלואים, שהוא בזיון ופגם בלבוש. וכשיתוקן הלבוש יתלבש בו משיח לנקום את נקמת אומות העולם, שהוא הלבוש העשוי מכל הבזיונות שנעשו לישראל מעולם, שעל זה נאמר (ישעיה סג, ב) מִדּוֹעַ אֲדָם לְלִבְנוֹשׁ. כי הבזיון הוא שפיכות דמים, לכך הוא לבוש של דין. ולעם ישראל יהיה זה לבוש אור, שיהיה להם התגלות התורה, אבל לאומות העולם יהיה לבוש זה כאש¹², שיפול עליהם פחד ואימה, שהוא ענין שמשון משיח, שהוא כנגד האש והשמם. כי שמשון בא מדן, שהוא מקום הבזיון והדין אם יזכה ליכנס תחת כנפי השכינה. ובזה נעשה התגלות התורה, ונהפך עסק התורה ממר למתוק. כי בתחילה הוא בסוד 'חִידָה שְׁלֵשֶׁת יָמִים' (שופטים יד, יד), שהוא התקדשות בשלש ימי הגבלה, שהוא מידת הדין והצמצום, אם יזכה לקבל הבזיון באהבה ויזכה להתגלות התורה אם לא. וכשזוכה לקבל הבזיון וההכנעה, נעשה לבושי אור, ומתהפך המר למתוק, שהוא מתיקות התורה, ונעשה ללבושי אור, להכניע ולשומרו מהס"א, כפי שהיו הופכים הבגדי כהונה לפתילות ואש.

כי כל גילוי התורה שזוכה אדם ע"י מתבזה ונכנע לפני השי"ת, ומגלה כיצד גם הוא חלק בתורה והיהדות, הוא ענין אורו של משיח ובניית בית המקדש. לכך זכה בנימין ע"י שנתבזה לבית המקדש (דברים לג, יב) כמ"ש בְּיָדָיו פָּתְּפוּ שָׁכָן, כי התבזה ע"י האחים שהכוהו במקום הכתפיים, שהוא ענין שבת קודש. כי ע"י הבזיון של הנשמה בימי החול, והכנעתה לפני ה' ב"ה שכן הוא רצונו יתברך, זוכה הנשמה למנוחת יום השבת. ולכן קודם שזוכה ללבושי אור, שהוא יום שבת, צריך שילבש את בגדי השבת

לכך כדי שתהיה השראת השכינה בקביעות, ציוה הקב"ה שיהיה תיקון תמידי בענין הלבוש, ויהיה מקום לשכינה במדרגה של 'בית' ובאופן של קבע. כי ע"י שלמות ה'לבוש', שהוא מקיף הפנימי,

שמשמעותו גילוי אלהות בד' אמותיו, אפשר לזכות ל'בית' שהוא מקיף החיצוני, שמשמעותו גילוי אלהות לכל הנבראים. והלבושים השלמים של הכהן הגדול מכינים את הכלי להשראת השכינה במדרגה של 'בית', שהוא המקיף החיצוני, וגילוי אלהות לכל הנבראים, כמ"ש ה' מִלֵּךְ גָּאוֹת לְבָשׁ, בגימטריא 'בגדי קודש', שהם (ישעיה סא, י) בְּגָדֵי יָשָׁע, 'ישע' בגימטריא ש"פ, שהם צינורות השפע לגילוי התורה כידוע.

והוא כפי שאמר רבי שמעון בזהר ויחי (רל"ח:) על הפסוק (משלי לא, כא) כִּי כָל בֵּיתָה לְבָשׁ שָׁנִים, שהם שנים שניים, מילה ופריעה, ציצית ותפילין, מזוזה ונר חנוכה. כי כשאדם נמצא במיצר ובקטנות הדעת, צריך הוא לשמור על לבושו שלא יחלוש, והוא ע"י שישמור את עצמו בקדושה ויהיה 'סור מרע', ויתפלא להנצל מיצר הרע, שזהו ענין מילה ופריעה. וכשבא למוחין גדולים ירבה בעשה טוב, שהוא כנגד ציצית ותפילין. ולאחר שיהיה גילוי אלהות ע"י הלבושים בד' אמותיו, צריך לזכות להמשיך השראת השכינה במדרגה של 'בית', שהוא גילוי אלהות לכל הנבראים בריש גלי, ש'בית' הוא כנגד המזוזה, ו'נר חנוכה' הוא כנגד אור התגלות התורה שתאיר לרבים.

כי צריך לזכות להשראת השכינה במדרגה של 'בית', שע"י יהיו בטלים כל המזיקים וכל הצער מהבריות. כי קודם שזוכים להשראת השכינה, הכל לבושים בלבושים חיצוניים, שהם לבושי עור, שרוצים שיכבדו אותם, והם המזיקים והמצערם לאדם, מחמת שרוצה בכבוד עצמו ואין רואה את כבודו יתברך. אבל ע"י שיש השראת השכינה במדרגה של 'בית', מתבטלים כל החיצונים והלבושים של שקר, והבריות בושות לקחת הכבוד לעצמם, ולכן גם הלבושים דס"א בטלים, וכפי שאמר רבי יוחנן (שוחר טוב צ"א) שעד שלא קם המשכן היו מזיקים הולכים ומתלבשים בבני אדם, ומיום שהוקם, נתבטלו מן העולם. ועל זה אנחנו מתפללים 'תשכון בתוך ירושלים עירך כאשר דברת', שהוא השראת השכינה במדרגה שיהיה גילוי אלהות לכל הנבראים, ולא רק לאדם אחד, והיו הלבושים של כל ישראל בשלימות, שע"י יהיה לבושו של משיח שלם, ותהיה התגלות השכינה במדרגה של קבע, במהרה בימינו אמן.

(ששורש הפרישות הוא בענוה והיא זו הגורמת לפרישות) שבוה רמזו חז"ל שהורו בפני רבם, אלא שהם אחזו שהגיעו לביטול הגמור שהוא כנגד הארת פורים ונרמז במה שאמרו חז"ל בענין היין, אבל באמת משה הוא שזכה ללבוש הענוה האמיתית שהוא הביטול הגמור, ועל כן בו נרמז סוד הארת יסוד דאבא המתגלה בפורים, שהוא בלא לבוש, כי על ידי לבוש הענוה זוכה לראות המלך בארמונו ולהכלל בלבושו, לכך נדב ואביהו נשארו בלבושם, אבל אליהו שתיקן ענין נדב ואביהו נתעלה עם הלבושים כי השיג בדעת משה רבנו שגם בו נאמר "מה לך פה אליהו" כפי שאמר הקב"ה למשה "ואתה פה עמוד עמדי" היינו שהענוה קדמה לפרישות.⁹ ועל כן מברכים י"ח ברכות השחר, כנגד ח"י חוליות שבשדרה, והוא תיקון היסוד, שמתקן בזה ענין הלבושים.

¹⁰ כי במלבוש, האבנט הוא במקום החילוק בין אותיות פנים, שהם המתיקות בתורה, לבין אותיות האחור, שהם ההסתר בתורה. ¹¹ ולכן החושן הוא ראש הבגדים, כמ"ש (שמות כח, ד) וְאַלְהֵי הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה חֹשֶׁן וְאַפֻּד וְגו' (כלי יקר שם), כי הם לבושי אור, הנמשך מהם לבושים של תקוה לכל איש ישראל הנמצא על החושן.

¹² והוא משורש סוד חיה ויחידה, כי ע"י תורה תפילה ומעש"ט משיג את הנפש רוח נשמה, אבל ע"י הבזיונות שמכניע את עצמו לגמרי, משלים בזה את לבושו של משיח, שהוא התגלות התורה, ולאומות העולם הוא נגלה כאש.

בשורה משמחת

לבקשת רבים ניתן לשמוע בקו 'שיעורי הינוקא'

עובדות והנהגות מחייו, אורחותיו של הגאון הינוקא מו"ר שליט"א בשלוחה 4

מאת הגאון הרב יחזקאל משה שליט"א ות"ח נוספים. וכן בשלוחת המאזנים שלוחה 6.

כמו"כ ניתן להאזין לשיעורים האחרונים ומאמר יומי.

מספר הקו 02-5-306-506

האזינו ותחי נפשכם

הגליון יוצא כעת בכמות מצומצמת

המעוניינים לקחת חלק

בזיכוי הרבים יפנו במייל או בטלפון

וכן ניתן לתרום לאחזקת העלון

במספר הטלפון: 03-763-0585

שלוחה 1-2-7426

יש לציין את שם ההקדשה